

Hallituksen esitys eduskunnalle Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Suomen Ladun keskeiset muutosesitykset

Ministeriön ohjaustoimivalta, 9 §

ja julkisten hallintotehtävien ohjaus, 5 ja 16 §

Metsähallituksen keskeisiä ympäristöministeriön toimialan tehtäviä ovat perinteisesti luonnonsuojelun tehtävät. Luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun teemat ovat nousseet voimakkaasti. Ympäristöministeriön suora ohjaus kaikkien sen toimialaan kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoidossa tulee säilyttää ja 9 § tulee siksi kirjoittaa uudelleen. Samasta syystä pykälät 5 ja 16 tulee yhdistää niin, että kaikki julkiset hallintotehtävät on koottu samaan pykälään ja niin, että tehtävien vastuu on suoraan julkisten hallintotehtävien yksikössä.

Lakiesityksen mukaan julkiset hallintotehtävät säilyisivät lähes ennallaan, mutta tosiasiaissa niitä hoitava yksikkö ja sitä koskeva ympäristöministeriön ohjaus eivät säilyisi (5 ja 9 §). Lakiesityksen mukaan ympäristöministeriö ei enää tulohajaisi Suomen luonnonsuojelualueverkoston hoitoa ja käyttöä, eikä muiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettujen maa- ja vesialueiden sekä muun omaisuuden hoitoa (16 §). Myös yleisten vesialueiden hoito siirtyisi pois julkisilta hallintotehtäviltä.

Hallitus, 11 §

Koska yhteiskunnalliset velvoitteet (mm. luonnonvarojen kestävä hoito ja käyttö ja luonnon virkistyskäytön vaatimukset) koskevat Metsähallituksen liiketoimintaa (6 §), tulee säätää myös, että hallituksessa on 1–2 henkilön järjestöedustus valtakunnallisesti toimiville luonnonsuojelua ja virkistyskäyttöä edistäville järjestöille.

Lakiesityksessä säädetään vain hallituksen henkilöstön edustajasta, mutta ei muista tahoista.

Hallituksen tehtävät, 12 §

Metsähallituksen hallituksen tehtäviin tulee palauttaa lausuntoversiossa ollut sanamuoto ”ministeriöiden ohjauksen ja valvonnan puitteissa”.

*Koska Metsähallitus on valtion mittavan maa- ja vesio-
maisuuden haltija, tulisi korostaa toimimista ministeriöiden ohjauksen ja valvonnan mukaisesti.*

Toimitusjohtaja, 14 §

Toimitusjohtajan tehtävien tulee vastata hallituksen toimivaltaa julkisten hallintotehtävien hoidossa ympäristöministeriön lausunnon mukaisesti.

Lakiesityksessä on säädetty hyvin yleisluontoisesti toimitusjohtajan valtuuksista. Toimitusjohtajan valta ei voine olla hallituksen valtaa laajempi koskien julkisia hallintotehtäviä.

Julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettu omaisuus, 26 §

Valtion retkeilyalueet ja käytön kannalta muut keskeiset retkeilyalueet ja virkistysmetsät tulee siirtää julkisten hallintotehtävien hoitamaan pääomaan, johon ei kohdistu tuottovaadetta. Näin alueita voidaan kehittää ulkoilun, virkistyskäytön ja luontomatkailun tarpeista.

*Lakiesityksen mukaan Luontopalvelujen nykyään hoitamasta n. 7 milj. hehtaarin maa- ja vesio-
maisuudesta siirrettäisiin liiketoiminnoille suoraan yli kolmasosa. 5 § ja valtion retkeilyalueet jäisivät edelleenkin peruspääomaan 16 §.*

Metsähallituksen tase, 34 §

Metsähallituksen pääoma on lakiesityksessä jaettu entisen kahden taseen sijasta kolmeen taseeseen. Epäselväksi jää, millä perusteella tähän jakoon on päädytty. Keinotekoisesta kolmannesta tase-erästä tulee luopua ja eduskunnan päätösvalta tulee säilyttää kaikkia valtion maita koskevissa tasesiirroissa.

Lakiesityksen mukaan muun oman pääoman sisällä tapahtuvat tasesiirrot julkisten hallintotehtävien ja liiketoiminnan välillä siirtyisivät Valtioneuvoston päätettäväksi. Tähän liittyvät myös pykälät Julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettu omaisuus (26 §) ja Julkisia hallintotehtäviä hoitavan yksikön tehtävät (16 §).

Kirjanpito ja tilinpäätös, 33 §

Luontopalvelujen erillinen talousarviokirjanpito tulee säilyttää ympäristöministeriön antaman lausunnon mukaisesti.

Lakiesityksen mukaan julkisten hallintotehtävien erillisestä kirjanpidosta luovuttaisiin ja sen erillinen tilinpäätös tehtäisiin liikekirjanpidon perusteella.

Laki valtion metsätalouden osakeyhtiöstä

Laissa tulee säätää, että perustettava osakeyhtiö toimisi mahdollisimman laajasti julkisuusperiaatteen mukaisesti.